

— Татко казва, че циганинъ книга не чете. Не сж ни привикнали очитѣ на тоя занаятъ.

— Очитѣ ти сж добри, ами сигурно нѣмашъ умъ въ главата, затова не те пуца.

Разсърди се Качо и право при майка си:

— Мамо, кажи на тато да ме пусне да се уча, та да разбератъ хлапетата какво се казва умъ.

— Бре, синко, знамъ че си уменъ. Ама пуста сиромашия. Нѣмаме пари да ти купимъ ни книги, ни дрехи. Голъ ли ще идешъ въ училището?

Погледна Качо мръсната си ризка, едничката дреха, що носѣше и лѣте, и зиме, и очитѣ му се насълзиха. Следъ малко дойде баща му. Като чу какво иска синъ му, развика се:

— Я, изгони тия брѣмбари изъ главата си! Не разбра ли, че учението е за богатитѣ? Тръгвай съ менъ, да те водя при Цеко на занаятъ да те научи.

Заведе го. Раздухва Качо огъня съ духалото, а очитѣ му все отсреща къмъ училищния дворъ. Тамъ дечица влизатъ и излизатъ съ радостни викове. Гледа Качо и си мисли: „Чудно нѣщо. Не съмъ ни глупавъ, нито страхливъ. Мечка уплашихъ, искамъ да уча, а не ме пушатъ. А ето Гошо крѣчмарскиятъ синъ втора година е въ първо отдѣление. Баща му съ бой го изпраца въ училището. Защо Гошо да не дойде да духа тука духалото, а азъ да се уча?“ Мисли Качо и така се унася, че забрави духалото.

— Кжде се заплесна пакъ хаймана! — викна ковачътъ и една плесница накара Качо да улови съ две рѣце духалото и да задуха така силно че вжглени захвърчаха изъ огнището.

Единъ день Качо намѣри единъ букваръ.

„Трѣбва да го занеса въ училището“, помисли си той.

Но, като го разтвори и видѣ прекраснитѣ картинки, нѣщо трепна въ гърдитѣ му. Той се огледа, скри скжпата за него книга и затича въ кѣщи. Отъ тогава Качо не се виждаше вече да лудува по улицитѣ. Щомъ останѣше самъ, той изваждаше чудната книга и надвесенъ надъ картинкитѣ се мъчеше да разбере написаното подъ тѣхъ. А срещнѣше ли нѣкой ученикъ, караше го да му чертае по пѣсъка букви. Скоро Качо се научи да чете.

Веднажъ Качо седѣше на прага на ковацницата и гледаше къмъ училището. Децата се гонѣха весело изъ училищния дворъ покрай брѣга на рѣката. Тя бѣше придошла и заглушаваше съ силния си ревъ детскитѣ гласове. Изведнажъ едно дете се подхлъзна и цамбурна въ пѣнливата вода. Качо видѣ това и се спусна като стрела. На брѣга се трупаха децата. Тѣ викаха за помощъ, но никой не се решаваше да слѣзе долу, кждето отчаяно се борѣше падналото дете. Най-после то се отпусна и водата го понесе. Безъ да мисли много, Качо се спусна, заплува и следъ минутка залови детето за дрехитѣ. Той успѣ да го изтегли и го прострѣ върху единъ голѣмъ камъкъ,